

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

2 Φεβρουαρίου 2024

Εκδόσεις Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών

1.Theoharis Stavrides (ed.), *Ottoman Documents from the Archives of the Venetian Consulate of Cyprus 1765-1797*, Series: Texts and Studies in the History of Cyprus XCII, Nicosia 2023, Διαστάσεις, 19 x 28 εκ., ISBN 978-9963-0-8171-4, Τυπογραφείο, “Lychnia Printers Ltd,” Τιμή, €28,00.

Το εν λόγω βιβλίο, περιέχει συνολικά 158 οθωμανικά έγγραφα που βρίσκονται στη σειρά Archivio del Consolato Veneto a Cipro, η οποία στεγάζεται στη συλλογή των Κρατικών Αρχείων της Βενετίας. Είναι ο δεύτερος τόμος οθωμανικών εγγράφων αυτής της σειράς που εκδίδει το ΚΕΕ, ή πρώτη εκδόθηκε το 2016. Κάθε έγγραφο παρατίθεται αρχικά στην τουρκική γλώσσα, αλλά με λατινικούς και όχι αραβικούς χαρακτήρες, και ακολουθεί πλήρης αγγλική μετάφραση. Σε κάποιες περιπτώσεις σημειώσεις στην ιταλική γλώσσα ακολουθούν τα οθωμανικά έγγραφα, μεταφράζονται και αυτές στην αγγλική. Στο τόμο, μετά από την παράθεση των βραχυγραφιών, δίνεται και εκτενής εισαγωγή 80 σελίδων περίπου, χωρισμένη σε τρεις βασικές ενότητες, οι οποίες παραπέμπουν στα σχετικά έγγραφα του βιβλίου αλλά θέτουν τις υπό συζήτηση θεματικές σε ευρύτερο γεωγραφικό και χρονολογικό πλαίσιο. Στην πρώτη συζητείται ο θεσμός του βενετικού προξενείου στη Λάρνακα, με διαχρονική προσέγγιση από το 1588 όταν ιδρύθηκε μέχρι το 1797, όταν το βενετικό προξενείο της Λάρνακας έπαψε πλέον να υφίσταται λόγω της κατάρτησης της βενετικής πολιτείας από τον Ναπολέοντα και την μετέπειτα ενσωμάτωσή της στην αυστριακή αυτοκρατορία. Επίσης εξετάζονται οι σχέσεις του βενετικού προξενείου με τις τοπικές οθωμανικές αρχές, καθώς και οι δραστηριότητες των Βενετών εκπροσώπων του προξενείου στη Λεμεσό. Η εκεί παρουσία τους υποδηλώνει την εμπορική σημασία αυτής της πόλης, που είχε το κυριότερο λιμάνι της Κύπρου μετά από αυτό της Λάρνακας και όπου είχε αρχίσει να αναπτύσσεται μια νέα αστική τάξη. Στη δεύτερη συζητείται διεξοδικά η σχέση των Βενετών με την ντόπια κοινωνία, με έμφαση σε θέματα φορολογίας και κληρονομιάς και τη λειτουργία των δικαστηρίων. Επίσης περιγράφονται οι αντιλήψεις των Βενετών σχετικά με τις διομοιογήσεις (capitulations), δηλαδή των εμπορικών προνομίων που απέκτησαν οι Βενετοί και άλλοι Ευρωπαίοι πρόξενοι στην Κύπρο και αλλού στην οθωμανική αυτοκρατορία, συνήθως υπό την μορφή χαμηλότερων δασμών. Άλλη πτυχή των σχέσεων μεταξύ Βενετών και Οθωμανών που πραγματεύεται αφορά τις διαμαρτυρίες των Οθωμανών για το λαθρεμπόριο, την εγκληματικότητα και άλλα συναφή θέματα που είχαν σχέση με τους Βενετούς υπηκόους και άτομα που τελούσαν υπό την προστασία της Βενετίας, καθώς και διάφορα άλλα πράγματα, όπως η άφιξη και αναχώρηση βενετικών πλοίων, οι πιστώσεις που παρείχαν οι Βενετοί σε δανειολήπτες και οι υπηρεσίες Βενετών ιατρών. Η επισκευή των βενετικών πλοίων στην Αμμόχωστο, τα ναυάγια και οι αποζημιώσεις που έπρεπε να καταβληθούν σε τέτοιες περιπτώσεις στους ιδιοκτήτες των πλοίων και στους εμπορευόμενους λόγω ζημιάς ή απώλειας των εμπορευμάτων τους, πολύ επίμαχο θέμα σε αρκετές τέτοιες περιπτώσεις, επίσης συζητείται στην παρούσα ενότητα. Στην τρίτη ενότητα

συζητείται η διοίκηση της Κύπρου, με έμφαση σε κινήματα εναντίον της οθωμανικής αρχής από τους ντόπιους αγάδες και φοροεισπράκτορες. Στο τέλος των εγγράφων παρατίθεται κατάλογος όλων των εγγράφων με περίληψη του κάθε έγγραφου, γλωσσάριο των κυριότερων οθωμανικών ορών που απαντώνται στα έγγραφα, η βιβλιογραφία και το ευρετήριο. Η όλη έκδοση αποτελεί σημαντική και εύχρηστη συμβολή στην ιστορία της Κύπρου κατά την εποχή της οθωμανικής κυριαρχίας, ειδικά τη στιγμή που τα οθωμανικά έγγραφα στα βενετικά αρχεία δεν έτυχαν μελέτης και ανάλυσης στον ίδιο βαθμό όπως τα αντίστοιχα ιταλικά.

2.Μαρίνα Τύμβιου (επιμ.), *Η Ίδρυση του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών: Οι Θεμελιωτές και οι πρώτοι Διευθυντές του*, τόμος Α΄ και Β΄. Σειρά: Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών LXV, Λευκωσία 2023, Διαστάσεις, 17 x 24εκ, ISBN:978-9963-0-8174-5, Τυπογραφείο, RPM Lithographica Ltd, Τιμή, €26,00.

Σε αυτό το βιβλίο παρουσιάζεται η ιστορία του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών (στο εξής ΚΕΕ), του αρχαιότερου τμήματος του Υπουργείου Παιδείας που φέτος συμπληρώνει 60 χρόνια ύπαρξης από τότε που θεσπίστηκε το 1964 ο «Νόμος περί Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών» από την Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση. Ο τόμος περιέχει άρθρα από διάφορους συγγραφείς για τους ιδρυτές και τους πρώτους τρεις διευθυντές του ΚΕΕ, καλύπτοντας με αυτό τον τρόπο τα πρώτα τριάντα περίπου χρόνια της ιστορίας του. Στο πρώτο μέρος του βιβλίου εξιστορείται το έργο της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό στα πρώτα χρόνια της Ανεξαρτησίας. Επίσης προβάλλεται η σχετική νομοθεσία για την ίδρυση του ΚΕΕ, καθώς και τα πρακτικά από διάφορες συνεδριάσεις της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης μεταξύ των ετών 1960-1962, όταν έγινε η όλη προεργασία που είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση του ΚΕΕ. Εξ υπαρχής αποφασίστηκε πως στο ΚΕΕ θα λειτουργούσαν τέσσερα τμήματα, της ιστορίας, της Αρχαιολογίας, της Εθνογραφίας-Λαογραφίας και της Γλωσσολογίας. Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου, εξιστορείται η συνεισφορά στην ίδρυση και τη λειτουργία του ΚΕΕ του Κωνσταντίνου Σπυριδάκη, του πρώτου Υπουργού Παιδείας της Κυπριακής Δημοκρατίας, και των ατόμων που στη συνέχεια διέθυναν το νεοσύστατο ίδρυμα. Ο πρώτος εξ αυτών, ο Γεώργιος Παπαχαραλάμπους, ανέλαβε τη διεύθυνση του ΚΕΕ ως διευθύνων μετά την αφυπηρέτησή του ως διευθυντής του Παγκυπρίου Γυμνασίου, και ήταν επί εποχής του που άρχισε η συλλογή λαογραφικού και γλωσσικού υλικού που στη συνέχεια ενσωματώθηκε στο Λαογραφικό Αρχείο του ΚΕΕ. Σημειώνεται επίσης πως συγκαταλέγεται και ανάμεσα στα ιδρυτικά μέλη της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών. Ο Θεόδωρος Παπαδόπουλλος, ως πρώτος διορισμένος Διευθυντής του ΚΕΕ μεταξύ των ετών 1964-1981, άρχισε το εκδοτικό πρόγραμμα του ΚΕΕ, με επίκεντρο τις κυπρολογικές σπουδές, εντάσσοντας τις εκδόσεις του ΚΕΕ, ανάλογα με τη θεματική τους, σε τρεις εκδοτικές σειρές, τις «Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας», τα «Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών» και της «Επετηρίδα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών». Επί εποχή του εξάλλου διορίστηκαν οι πρώτοι μόνιμοι ερευνητές του ΚΕΕ, ενώ άρχισε και η συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες, Κύπριους και ξένους, για τη διεκπεραίωση μακρόπνων και εξειδικευμένων ερευνητικών προγραμμάτων. Με την αφυπηρέτηση του Θεόδωρου Παπαδόπουλλου το 1981 ο Κώστας Κύρρης ανέλαβε τη διεύθυνση του ΚΕΕ το 1982 για μια πενταετία, κατά την οποία διορίστηκαν νέα μέλη του μόνιμου ερευνητικού προσωπικού και συνεχίστηκε το εκδοτικό έργο του ΚΕΕ. Στο βιβλίο εκτός από τα άρθρα, τις ομιλίες και τους επικήδειους λόγους για τον Κωνσταντίνο Σπυριδάκη και τους πρώτους διευθυντές του ΚΕΕ, υπάρχει πλούσιο φωτογραφικό υλικό, καθώς και δύο άρθρα για κυπριακά εκκλησιαστικά χειρόγραφα. Μέσα από αυτό το βιβλίο η ιστορία και το έργο του ΚΕΕ παρουσιάζεται όχι απλώς διαχρονικά, αλλά και με έμφαση στα άτομα που διαδραμάτισαν πρωταρχικό ρόλο στην αρχική ίδρυση και την μετέπειτα λειτουργία ενός θεσμού που μέχρι και σήμερα έχει πλούσιο εκδοτικό έργο να δείξει και προσφέρει πολύτιμη υπηρεσία στη επιστήμη της κυπρολογίας.

3.Svetlana Bliznyuk, *Το βασίλειο της Κύπρου και οι ιταλικές θαλάσσιες δημοκρατίες 13^{ος} – 15^{ος} αιώνας*, Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας XCIII, Λευκωσία

2023, Διαστάσεις, 19 x 28 εκ., ISBN 978-9963-0-8172-1, Τυπογραφείο, “Lychnia Printers Ltd,” Τιμή, €21,00.

Το παρόν βιβλίο αποτελεί μετάφραση της ομώνυμης μονογραφίας που δημοσιεύτηκε στη Μόσχα το 2016. Επικεντρώνεται στις σχέσεις που ανέπτυξε το βασίλειο των Λουζινιανών στην Κύπρο, που ιδρύθηκε το 1192 ως αποτέλεσμα της κατάκτησης της Κύπρου από τον βασιλιά Ρικχάρδο Α΄ της Αγγλίας και πέρασε υπό βενετική κυριαρχία το 1489, με τη Βενετία και τη Γένουα, τις ισχυρότερες ιταλικές θαλάσσιες δημοκρατίες της Μεσογείου. Αυτή η εργασία, χωρισμένη σε πέντε κεφάλαια προσεγγίζει το όλο θέμα διαχρονικά, όπως φαίνεται εξάλλου από τον τίτλο της. Στην περιγραφή και ανάλυση των πηγών που προλογίζει το βιβλίο, η συγγραφέας τονίζει όχι μόνο τη σημασία των δυτικών και των βυζαντινών πηγών αλλά και αυτή των ρωσικών, ιδίως τα ρωσικά μεσαιωνικά χρονικά τα οποία ως Ρωσίδα ακαδημαϊκός μπόρεσε να αξιοποιήσει, χωρίς ωστόσο να υποτιμά και τη χρησιμότητα των εγγράφων διαφόρων ειδών για την μελέτη σχεδόν όλων των πτυχών της οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας της μεσαιωνικής Κύπρου. Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφεται και αναλύεται ο ρόλος που διαδραμάτισε το κυπριακό βασίλειο στο σταυροφορικό κίνημα από τον δέκατο τρίτο αιώνα μέχρι τον δέκατο πέμπτο. Εδώ τονίζεται το γεγονός ότι επί της εποχής των βασιλέων Ερρίκου Β΄ (1285-1324), Ούγου Δ΄ (1324-1359) και Πέτρου Α΄ (1359-1369) η συνεισφορά της Κύπρου στις σταυροφορικές εκστρατείες και στους πολέμους εναντίον των Μουσουλμάνων γενικότερα αποκορυφώνεται, παρά την απώλεια το 1291 των τελευταίων δυτικών κτήσεων στους Αγίους Τόπους. Αυτό οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στην πολιτική αυτών των βασιλέων, που συνδύαζαν τη συμμετοχή τους στο σταυροφορικό κίνημα με την προώθηση των κυπριακών εμπορικών συμφερόντων. Η παρακμή της συμμετοχής της Κύπρου στις σταυροφορικές εκστρατείες κατά το δεύτερο μισό του δέκατου τέταρτου αιώνα και τον δέκατο πέμπτο αιώνα, λόγω των ήττων που δέχτηκε το κυπριακό βασίλειο στους πολέμους με τη Γένουα (91373-1374) και με τους Μαμελούκους (1424-1426), με αποτέλεσμα την οικονομική παρακμή και την στρατιωτική αποδυνάμωση του, ώστε να μην λάβει ενεργό ρόλο στις δυτικές εκστρατείες εναντίον της ολοένα αυξανόμενης οθωμανικής δύναμης, επίσης περιγράφονται λεπτομερώς. Στο δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο του βιβλίου περιγράφονται οι σχέσεις μεταξύ Κύπρου και Γένουας πριν από την εισβολή των Γενουατών του 1373, που είχε ως συνέπεια την ήττα του κυπριακού βασιλείου και την απώλεια της Αμμοχώστου, του μεγαλύτερου κυπριακού λιμανιού, καθώς και η ιστορία της Αμμόχωστου υπό την κυριαρχία των γενουατών, που διήρκεσε 90 έτη. Αυτό είναι το μεγαλύτερο τμήμα του βιβλίου. Στο τέταρτο κεφάλαιο η συγγραφέας περιγράφει τις σχέσεις μεταξύ της Βενετίας και της Κύπρου, δείχνοντας τη διαρκώς αυξανόμενη οικονομική και κοινωνική διείσδυση των Βενετών στο κυπριακό βασίλειο, που είχε ως τελικό αποτέλεσμα την προσάρτηση της Κύπρου στη βενετική επικράτεια και την μετατροπή της σε οικονομική αποικία και στρατιωτικό προγεφύρωμα της Βενετίας στην ανατολική Μεσόγειο. Το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου πραγματεύεται τις αναγεννησιακές τάσεις στον πολιτισμό του κυπριακού βασιλείου και την εκπαίδευση στην Κύπρο από τον 13^ο μέχρι τον 16^ο αιώνα, με έμφαση στην επιρροή των Βενετών προς το τέλος αυτής της εποχής, μια και αρκετοί Κύπριοι σπούδασαν στο πανεπιστήμιο της Πάδοβας, πόλη που περιήλθε στην κυριαρχία της Βενετίας το 1405, ενώ η αναγεννησιακή ποίηση έφθασε στην Κύπρο και επηρέασε την εγχώρια λογοτεχνία κατά την εποχή της Βενετικής κυριαρχίας. Το βιβλίο διανθίζεται στο τέλος με μια σειρά από χάρτες, έγχρωμες και μαυρόασπρες φωτογραφίες, αποτελώντας πρωτοποριακή συνεισφορά στον τομέα της μελέτης του κυπριακού μεσαίωνα.

4. Καλλιόπη Πρωτοπαπά, Επανεκδοση της εργασίας *Έθιμα του παραδοσιακού γάμου στην Κύπρο*, Σειρά: Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών XLV, Λευκωσία 2005, Διαστάσεις, 17 x 24εκ, ISBN:9963-0-8090-1, Τυπογραφείο, «Σ.ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗΣ ΛΤΔ», Τιμή, €26,00.

Η παρούσα έκδοση αποτελεί επανεκδοση της πρώτης έκδοσης του 2005, η οποία βραβεύτηκε με έπαινο από την Ακαδημία Αθηνών. Για την έκδοση χρησιμοποιήθηκε υλικό από πολλές μαρτυρίες ανθρώπων από όλη την Κύπρο, που περιλαμβάνονται στο Λαογραφικό Αρχείο [1960-1970] και στο Αρχείο Προφορικής Παράδοσης του Κέντρου [1990-2008].

Στον Α' τόμο περιλαμβάνεται υλικό από τα προξένια ως τον γάμο και στον Β' τόμο από τον γάμο ως τον αντίγαμο. Τα προξένια ακολουθούν τα λογιάσματα και τα χαρτώματα, που γίνονταν είτε στο σπίτι είτε στην εκκλησία, οπότε αντάλλασαν τα σημάδια – μαντίλια. Απαραίτητο το προικοσύμφωνο. Η γυναίκα έδινε τον ρουχισμό και τα οικιακά σκεύη. Για την ακίνητη περιουσία, επικρατούσαν διαφορετικές συνήθειες από περιοχή σε περιοχή. Στην πρώτη ομάδα, κυρίως στις πεδινές περιοχές, ο άντρας δίνει την ακίνητη περιουσία, τα ζώα και τα γεωργικά εργαλεία. Στη δεύτερη ομάδα η γυναίκα έχει την ακίνητη περιουσία, επειδή ο άντρας απουσιάζει από το σπίτι, είτε είναι τεχνίτης που μετακινείται από χωριό σε χωριό, είτε γιατί πουλούσε στα διάφορα χωριά τα προϊόντα του. Στο μικτό σύστημα μοιράζονται και οι δυο οικογένειες εξίσου το ίδιο βάρος.

Πριν τον γάμο πρέπει να πλύνουν τα μαλλιά για το κρεβάτι και τα προικιά της νύφης κρατώντας μπροστά από την πομπή μια παντιέρα του γάμου. Επίσης ζύμωναν ψωμιά για τα τραπέζια του γάμου, πρόσφορα για την εκκλησία ή ειδικά κουλούρια για το κάλεσμα στον γάμο, που γινόταν με διάφορους τρόπους. Παράλληλα στόλιζαν τον παστό ή τη μανάσσα στο δωμάτιο που θα καθόταν το αντρόγυνο. Βασικά στοιχεία στον παστό ο σταυρός και το μαύρο φίδι - ο προστάτης του σπιτιού-. Όλες οι φάσεις του γάμου συνοδεύονταν από μουσική. Στην πρώτη φάση ο βιολάρης δίνει το πρόσταγμα για κάθε ενέργεια, ενώ στη δεύτερη φάση ο ρόλος του είναι συμβουλευτικός.

Το Σάββατο σε χωριά της επαρχίας Κερύνειας η νύφη «καμάρωνε» σκεπασμένη με ένα κόκκινο μαντίλι την ώρα που έραβαν το κρεβάτι. Τα στέφανα παλιά γίνονταν είτε με κλαδιά ελιάς είτε με κλήμα. Σημαντικό ένα παλιό έθιμο, που πήγαιναν με τον παπά και τα βιολιά, χαιρετούσαν την ελιά και αφού χόρευαν γύρω από το δέντρο, έκοβαν κλαδιά για τα στέφανα. Το ντύσιμο και το ζώσιμο του γαμπρού και της νύφης αποτελεί ολόκληρη ιεροτελεστία. Με τον τρόπο αυτό δηλώνεται ότι τέλειωνε η παρθενική ζωή. Ο χορός του Ησαΐα συνεχίζει προχριστιανική παράδοση, οπότε γύριζαν τη νύφη τρεις φορές γύρω από την εστία του σπιτιού και τους έριχναν καρπούς και μικρά νομίσματα. Σε διάφορες φάσεις κερνούσαν κρασί από ένα κολότζιν που ήταν στολισμένο με ένα διακοσμημένο κουλούρι. Σε μερικές περιοχές έπαιρναν στην εκκλησία δυο πανέρια, με το κρασί και κουλούρια για να κεράσουν μετά το μυστήριο τον κόσμο. Όταν περνούσαν οι νεόνυμφοι, οι νοικοκυρές έβγαιναν στον δρόμο, τους κάπνιζαν και τους έρριχναν με ροδόστεμμα με τη μερρέχα.

Πολλά έθιμα συνδέονται με την είσοδο των νεόνυμφων στο σπίτι τους: Ρίχνουν στην πόρτα του σπιτιού ένα ρόδι, σφάζουν έναν πετεινό στο κατώφλι, ο γαμπρός καρφώνει ένα μαχαίρι στην πόρτα, οι νεόνυμφοι πατούν σε ένα σίδερο, τους ραντίζουν με ροδόστεμμα και τους κάπνιζουν, τους δίνουν μέλι. Ενδιαφέροντα τα έθιμα τη Δευτέρα του γάμου, οπότε μασκαρεύονταν για να γελάσουν. Οι χοροί έχουν τελετουργικό ή συμβολικό χαρακτήρα. Σημαντικό το έθιμο της μηλιάς στην επαρχία Κερύνειας. Το βιβλίο συμπληρώνει το Παράρτημα με τους πληροφορητές και τους ερευνητές, γλωσσάρι και βιβλιογραφία

CYPRUS RESEARCH CENTRE
TEXTS AND STUDIES IN THE HISTORY OF CYPRUS
- XCII -

OTTOMAN DOCUMENTS
FROM THE ARCHIVES
OF THE VENETIAN CONSULATE OF CYPRUS
1765-1797

THEOHARIS STAVRIDES

NICOSIA
2023

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
-LXV-

Η ΙΔΡΥΣΗ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΟΙ ΘΕΜΕΛΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΜΑΡΙΝΑ ΤΥΜΒΙΟΥ

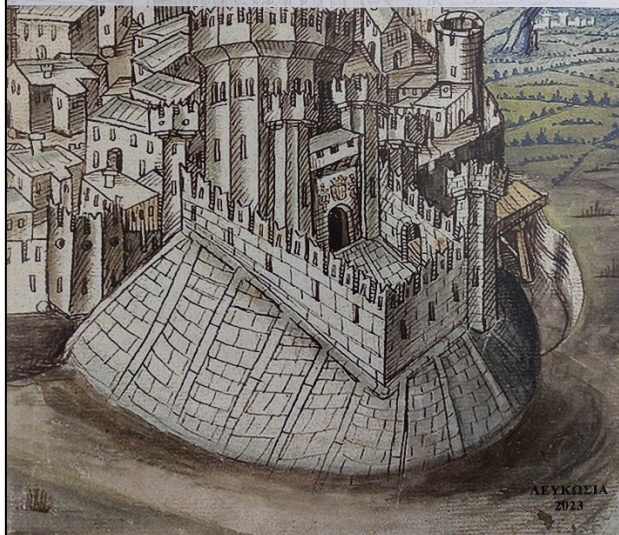
ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2023

*Was magst die hohheit
im künigreich zypren*

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
- ΧCIII -

**ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ
ΟΙ ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΙΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ
13ος-15ος αιώνας**

ΣΒΕΤΛΑΝΑ ΜΠΑΙΖΝΙΟΥΚ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
- XLV -

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

**ΕΘΙΜΑ
ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

ΤΟΜΟΣ Α΄: ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΞΕΝΙΑ ΩΣ ΤΟ ΓΑΜΟ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2005

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

- XLV -

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

ΕΘΙΜΑ
ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΤΟΜΟΣ Β΄ : ΑΠΟ ΤΟ ΓΑΜΟ ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΑΜΟ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

2005